22. ויקהל. מעשה קטורת הסמים (שמות ריח/ב-ריט/א)

1. <u>מעלות הקטורת</u>

כגוונא דא קטרת כך הקטורת **כל מאן דארח בההוא תננא** כל מי שהריח את העשן הזה **כד סליק ההוא עמודא מההוא מעלה עשן** כשעלה עמוד (העשן) מהמעלה עשן (מסממני הקטורת) **הוה מברר לביה בבירורו למפלח למאריה** היה מברר את לבו בבירור לעבוד את אדונו, **ואעבר מניה זוהמא דיצר הרע** והזוהמה של היצר הרע הייתה נעלמת ממנו **ולא הוה ליה אלא לבא חדא לקבל אבוה דבשמיא** ולא היה לו אלא לב אחד כלפי אביו שבשמים **בגין דקטרת תבירו דיצר הרע איהו ודאי בכל סטרין** כי הקטורת היא שבירת היצר הרע מכל הצדדים[1].

וכמה דציץ הוה קאים על ניסא כשם שהציץ עומד על נס[2], **אוף קטרת דלית לך מלה בעלמא למתבר ליה לסטרא אחרא בר קטרת** כך הקטורת, כי אין לך דבר בעולם השובר את הסטרא אחרא כמו הקטורת.

ת"ח מה כתיב (במדבר יז 11): קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קְטֹרֶת. מ"ט? מדוע: **כִּי יָצָא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי ה' הֵחֵל הַנָּגֶף. דהא לית תבירו להההוא סטרא בר קטרת** כי אין שבירה לסטרא אלא הקטורת **דלית לך מלה חביבא קמי קב"ה כקטרת** כי אין דבר חביב לפני הקב"ה כמו הקטורת[3], **וקיימא לבטלא חרשין ומלין בישין** ועומדת לבטל כישוף ודברים רעים.

מביתא, ריחא ועשנא דקטרת דעבדי בני נשא בההוא עובדא איהו מבטל, כ"ש קטרת (אם מדובר על) הבית, ריח ועשן קטורת שעושים בני אדם מבטלים במעשה ההוא (כשפים), קל וחומר הקטורת עצמה.

2. <u>מעלת קריאת מעשה הקטורת</u>

מלה דא, גזרה קיימא קמי קב"ה דבר זה, גזירה עומדת לפני הקב"ה, **דכל מאן דאסתכל וקרי בכל יומא עובדא דקטרת ישתזיב מכל מלין בישין חרשין דעלמא** שכל מי שמעיין וקורא בכל יום מעשה הקטורת, יינצל מכל הדברים הרעים, והכשפים בעולם **ומכל פגעין בישין** ומכל פגעים רעים **ומהרהורא בישא** ומהרהור רע **ומדינא בישא ומותנא** ומדין רע וממוות. **ולא יתזק כל ההוא יומא** ולא יינזק כל אותו היום. **דלא יכיל סטרא אחרא לשלטא עליה, ואיצטריך דיכוון ביה** כי כל סטרא אחרא אינו יכול לשלוט עליו <u>וצריך שיכוון בו</u>.

---

[1] לכן, הקטרת הקטורת הייתה (שמות ל 7): בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, לפני העלאת קרבן התמיד על המזבח (רמב"ם, תמידין ד, ו). בדומה לה, קריאת הקטורת נמצאת בסידור תפילה הרבה לפני העמידה המקבילה את הקרבנות.

[2] הציץ היה נועד לכפר על הקרבת הקורבנות שהוקרבו בטומאה. אם הכהן לא ידע שהוא נטמא והוא הקריב קרבן ,ואחר כך נודע שהוא היה טמא, אין צורך להקריב קורבן אחר כי הציץ מרצה עליו. על מה הציץ מרצה? על הדם ועל הבשר ועל החלב, שנטמא בין בשוגג בין במזיד, בין באונס בין ברצון, בין ביחיד בין בציבור. (מס' פסחים טז/א).

[3] מדוע "אין דבר חביב לפני הקב"ה כמו הקטורת"? כי אין לקטורת מטרת כפרה וסליחה אלא שמחה בלבד, כמו שנאמר (משלי כז 9): שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב. הקב"ה אינו צריך קרבנות: (תהל' נ 10-9): לֹא אֶקַּח מִבֵּיתְךָ פָּר מִמִּכְלְאֹתֶיךָ עַתּוּדִים, כִּי לִי כָל חַיְתוֹ יָעַר בְּהֵמוֹת בְּהַרְרֵי אָלֶף. ההנאה היחידה (רֵיחַ נִיחֹחַ לַה') שהקב"ה מפיק מקרבנות שמקריב לו האדם היא זו של הקטורת. לכן, מזבח הקטורת (או מזבח הפנימי) נמצא בתוך אוהל מועד ואילו מזבח העולה (מזבח החיצון) מחוצה לו.

אר״ש: אי בני נשא הוו ידעי כמה עלאה איהו עובדא דקטרת קמי קב״ה אם בני אדם היו יודעים כמה עליון מעשה הקטורת לפני הקב״ה **הוו נטלי כל מלה ומלה מניה** היו לוקחים כל מילה **והוו סלקי לה עטרה על רישייהו ככתרא דדהבא** והיו שמים כתר זהב על ראשה, **ומאן דאשתדל ביה, בעי לאסתכלא בעובדא דקטרת** ומי שעוסק במעשה הקטורת, צריך להסתכל בו.

ואי יכוון ביה בכל יומא אם יכוון בו בכל יום, **אית ליה חולקא בהאי עלמא ובעלמא דאתי** יש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא **ויסתלק מותנא מניה ומעלמא** ויסלק מוות ממנו ומהעולם **וישתזיב מכל דינין דהאי עלמא** ויינצל מכל הדינים שבעולם הזה **מסטרין בישין** מצדדים רעים **ומדינא דגיהנם ומדינא דמלכו אחרא** מדינה של גיהינום ומדינה של מלכות אחרת.

3. <u>נסים שבקטורת.</u>

בההוא קטרת כד הוה סליק תננא בעמודא בקטורת ההיא, כשהעשן היה עולה בעמוד, **כהנא הוה חמי אתוון דרזא דשמא קדישא** הכהן היה רואה אותיות של סוד השם הקדוש, **פרישאן באוירא וסלקו לעילא בההוא עמודא** (אותיות) פורחות באוויר ועולות למעלה כעמוד, **לבתר כמה רתיכין קדישין סחרין ליה מכל סטרין** אחר כך, כמה מרכבות קדושות מקיפות אותה מכל הצדדים **עד דסליק בנהירו וחדוה** עד שעולה באורה ושמחה **וחדי למאן דחדי** ומשמח למי שמשמח (הקב״ה) **וקשר קשרין לעילא ותתא** וקושרת קשרים למעלה ולמטה **ליחדא כלא** לייחד את הכל **והא אוקימנא** ופירשנוהו. **ודא מכפר על יצר הרע** וזה מכפר על היצר הרע **ועל עכו״ם דאיהו סטרא אחרא** ועל עבודה זרה ועל הסטרא אחרא **והא אוקמוה** ופירשנוהו.